

ותנן במסכת כלים: **סנדל שנפסקה רק אחת מאזניו, ותיקנה** [והוא הדין אם עדיין לא תיקנה. עיין רש"י] — עדיין הוא כלי. ולכן אם היה הסנדל של זב הרי הוא **טמא מדרס**, שלא פסקה טומאתו כאב הטומאה.

**מאי לאו** — **לא שנא** נפסקה אזנו הפנימית, **ולא שנא** נפסקה החיצונה?!?

ורואים אנו שגם ביחס לטומאה, ההלכה היא שאפילו ניטלה החיצונה עדיין שם סנדל עליה.

ומשנינן: **לא**, כונת המשנה היא בנפסקה פנימית דוקא.

ופרכינן: **אבל** נפסקה אזנו החיצונה, **מאי?** לדברייך — **טהור** הוא הסנדל.

**אי הכי**, שיש לחלק בין נפסקה אזנו הפנימית לנפסקה החיצונה.

אם כן תיקשי, **אדתני** בהמשך המשנה ההיא חילוק בין נפסקה האוון הראשונה לנפסקה האוון השנייה:

**נפסקה** אזנו השנייה, **ותיקנה** — **טהור** הסנדל **מן** טומאת **המדרס**, שהיא אב הטומאה משום שבטל ממנו שם הסנדל הראשון בכך שנפסקה ממנו גם אזנו השנית. [ומשתיקנה אמרינן "פנים חדשות באו לכאן"].

**אבל** עדיין **טמא** הסנדל המתקוקן בטומאת **מגע מדרס**, שהיא ראשון לטומאה, לפי שרואים אנו כאילו נגע הסנדל בשעה שנפסקה אזנו השנייה בסנדל הקודם, שהיה טמא מדרס.

שהרי שנינו כי אפשר בדיעבד לחלוץ בסנדל של שמאל כשהוא ברגל ימין.

והשמיענו רבי יהודה שעל אף שפסיקת תריסתו החיצונית מבטלת ממנו שם כלי לטומאה ולשבת — עדיין יש עליו שם כלי לחליצה.

ודחינן: **אימר דאמרינן חלצה** במנעל של **שמאל** כשהיא ברגל ימין, **חליצתה כשרה** — **היכא** דהנעל הזאת **למילתיה** לשאר דיני כלי, **מנא הוא**.

**אבל הכא** — **למילתיה**, לענין טומאה ושבת, **לאו מנא הוא**.

**דהא אמר רבי יהודה: נפסקה התרסית החיצונה** — **טהור**.

**אלמא** — **לאו מנא הוא!**

ומתרצת הגמרא על ידי שינוי הגירסא:

**לעולם רבי יוחנן** — **אליבא דרבי יהודה** אמרה.

**ואימא** בדברי רבי יוחנן הכי: **וכן** לענין **חליצה** סובר רבי יהודה שאינו כלי, ולכן אינו ראוי לחליצה.

**והא קמשמע לן, דכי אמרינן חלצה של שמאל בשל ימין חליצתה כשרה** — **היכא דלמילתיה** — **מנא הוא**.

**אבל הכא** — **למילתיה לאו מנא הוא**.

ותמהינן: **ומי אמר רבי יוחנן הכי**, שהלכה כרבי יהודה, שאם ניטלה התרסית החיצונה לאו מנא הוא לכל דבר?!?

**והאמר רבי יוחנן: הלכה כסתם משנה**.

וכיון שנפסקו שתי אזניו, בהכרח שנפסקו בין אזנו החיצונית ובין אזנו הפנימית, שהרי יש לסנדל בצורתו הרגילה שתי אזניים בלבד.

ואם כן, הרי עדיף היה כי **ניפלוג בדירה**, בנפסקה האוזן הראשונה עצמה, ונאמר:

**כמה דברים אמורים שממשיך הסנדל להיות טמא מדרס לאחר נטילת אזנו האחת — כשנפסקה האוזן הפנימית. אבל אם האוזן האחת שנפסקה היא האוזן החיצונית — הרי הוא טהור?!?**

**אמר רב יצחק בן יוסף: תהא משנתנו העוסקת בטומאת מדרס — בסנדל שיש לו ארבע אזנים וארבע תרסיות.** ואין כונת המשנה לומר שבפסיקת האוזן השניה הוא טהור כשנפסקו בו החיצונית והפנימית, אלא שנפסקו בו השתיים החיצונות, שאז הוא נהיה טהור, משום אין לו אוזן חיצונית, וכרבי יהודה.

ועדיף לתרץ כך, כדי שלא לשבור דבריו של **רבי יוחנן** שאמר הלכה כרבי יהודה. וגם אמר שהלכה כסתם משנה.

**כי אתא רבין אמר :**

**רב חנן בר אבא אמר רב: הלכה כרבי יהודה.**

**ורבי יוחנן אמר: אין הלכה כרבי יהודה.**

ותמהינן על דברי רבין בשם רבי יוחנן:

**ומי אמר רבי יוחנן הכי, שאין הלכה כרבי יהודה?**

**והא מדמתרין רבי יוחנן אליבא דרבי יהודה, שמע מינה דרבי יוחנן כרבי יהודה סבירא ליה!?**

ומשנינן: **אמוראי נינהו, ואליבא דרבי יוחנן נחלקו מה היא שיטתו.**

**תנן התם: כל כלי בעלי בתים — שיעורן של הנקבים שלהן, שמטהרים אותם מלהיות ראויים לקבלת טומאה, הוא נקב כגודלם של רמונים.**

**בעי חזקיה: ניקב הכלי בשיעור של כמוציא זית, שיכול לצאת דרך הנקב זית, וסתמו. וחזר וניקב בסמוך לו בשיעור כמוציא זית, וסתמו. עד שחשלימו בנקבים ל"מוציא רימון" — מהו?**

**אמר ליה רבי יוחנן: רבי, שנית לנו סנדל שנפסקה אחת מאזניו, ותיקנה — טמא מדרס.**

אך אם לאחר תיקונה של האוזן הראשונה נפסקה האוזן השניה, ותיקנה — **טהור מן המדרס, אבל טמא מנע מדרס.**

**ואמרין לך: מאי שנא נפסקה אזנו הראשונה, שהוא ממשיך לטמא מדרס — דהא קיימא שניה.**

אם כן, נפסקה אזנו השניה נמוי ימשיך לטמא

בטומאת מדרס — שהרי **מתקנה**, תוקנה כבר האוזן הראשונה!?

**ואמרת** לן לתרץ עליה: לאחר שנפסקה האוזן השנייה, גם אם תוקנה — **פנים חדשות של סנדל באו לכאן**.

**הבא נמי** בניקב וסתם וחזר וניקב וסתם — **פנים חדשות של כלי באו לכאן**.

**קרי עליה** חזקיה על רבי יוחנן: **לית דין — בר אינש!** אין זה [רבי יוחנן] בן אדם אלא מלאך!

**איכא דאמרי:** כגון דין — **בר אינש!** זהו גבר בכל מקום!

**אמר רבי זירא** אמר **רבא בר זימונא:**

**אם הראשונים** נחשבים כאילו הם בני מלאכים — **אנו** נחשבים בני אנשים.

**ואם הראשונים** נחשבים בני אנשים — **אנו** נחשבים כחמורים.

ואפילו לא כחמורו של רבי חנינא בן דוסא ושל רבי פנחס בן יאיר, אלא — כשאר חמורים.

שנינו במשנה: וקושר נודות יין ושמן.

והוינן בה: **פשיטא** שאין אלו קשרים בני קיימא, שהרי צריך לפותחם תדיר!?

ומשנינן: **לא צריכא**, דאית ליה תרתיה אוני אזניים, שבהם קושרן.

מהו דתימא, **חדא מינייהו בטולי מבטל לה** ומשאיר את הקשר — **קמשמע לן** שמתיר את שני הקשרים של שתי האזניים.

עוד שנינו: קושר בגד על פיה של קדירה של בשר.

והוינן בה: **פשיטא!**

ומשנינן: **לא צריכא**, דאית לה לקדירה של**אכא**, פתח אחר, שיכול להוציא את האוכל משם.

מהו דתימא, **בטולי מבטל לה** לקשר של הבגד, לפי שאין לו צורך לפותחו להוצאת האוכל, **קמשמע לן** שאינו משאירו קשור.

שנינו במשנה: **רבי אליעזר בן יעקב אומר** קושרה לחבל בפתח בפני בהמה כדי שלא תצא.

והוינן בה: **פשיטא**, שהרי צריך להתיר את הקשר כדי שיוכל להוציאה?

ומשנינן: **לא צריכא**, דאית לה לצורך קשירת הפתח תרתיה **איפרי** חבלים זה למעלה מזה. [פירוש נוסף: שקושר שני קשרים בשני צידי הפתח, שלא היה החבל קשור מאתמול אפילו לא מצד אחד].

מהו דתימא, **חדא מינייהו**, מן החבלים, **בטולי מבטיל**, ישאירנו, ויוציא את הבהמה בדוחק, ויהיה קשר של קיימא. [ולביאור השני: שמא יתיר רק את אחד הקשרים, מצד אחד של הפתח].

**קא משמע לן** שמתיר את הכל.

**אמר רב יוסף** אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה כרבי אליעזר בן יעקב.

**אמר ליה אבוי:** הלכה — מכלל דפליגי?

**אמר ליה:** מאי נפקא לך מינה?